

TIEN JAAR TIJDSCHRIFT VOOR INSOLVENTIERECHT

B. Wessels

1. Het tweede lustrum

Hoe moet je als één van de initiatiefnemers van TvI, eerste hoofdredacteur en sedert 1998 medewerker van het blad, reageren op de vraag van de redactie om te schrijven over '10 jaar TvI' voor een lustrumnummer dat op een tiental onderwerpen beoogt 'een overzicht te bieden van de ontwikkeling van 10 jaar TvI, met – voor zover mogelijk – een bespiegeling op de toekomst.' Omdat ik zelf als auteur ook bijdragen lever zou ik indirect ook over mijn eigen werk moeten oordelen. En hoe voorkom ik een mogelijke overlap met de andere bijdragen? Ik dacht, laat ik eerst maar eens kort met wat feiten beginnen.

Begin 1995 presenteerde TvI zich als een gespecialiseerd juridisch tijdschrift, dat wetenschappelijke en praktische informatie verstrekt op het terrein van onderneming, financiering en reorganisatie.¹ De laatste drie woorden staan – nog steeds – als ondertitel op de omslag gedrukt. Die informatie was tot midden jaren '90 verspreid over vele, soms moeilijk toegankelijke rechtsbronnen. TvI wil de belangrijkste ontwikkelingen bijeenbrengen en analyseren, maar verder ook aandacht geven aan de thematische samenhang, aangezien in Nederland de insolventieprocedures een eigen wet kennen, eigen beginselen, eigen formele procedures en eigen 'spelers' (curator, bewindvoerder en rechter-commissaris). Tenslotte: aandacht voor concrete vraagpunten uit de insolventiepraktijk, die hun weerslag hebben op het algemene vermogensrecht en diverse buitenlandse (waaronder) EG-ontwikkelingen. TvI wilde 'een mixture van beschouwing en nieuws'² zijn, hetgeen mede gestalte kreeg door de toezending van de in TvI gehechte INSOLAD Nieuwsbrief.

Het tijdschrift verschijnt in een tijd dat de markt van juridische tijdschriften verzadigd leek. Toch bleek direct al dat het blad aansloeg. De reacties waren enthousiast. Er bleek echt behoefte aan dit medium. In mijn herinnering was er ook zelden een probleem met aanlevering van voldoende kopij. Het was in een tijd van de eerste fase van de groei van INSOLAD, de gevoelde noodzaak om bij te blijven tijdens en na het volgen van de INSOLAD cursus, maar ook een tijd waarin – na de invoering van het vernieuwde BW in 1992 – tal van vragen van goederenrecht en materieel vermogensrecht door de Hoge Raad tot een oplossing werden gebracht, niet zelden aan de hand van een casus die zich in een insolventiesituatie voordeed. Met ingang van 1998³ wordt de verschijningsfrequentie van zes naar tien afleveringen verhoogd, teneinde sneller in te kunnen spelen op actuele ontwikkelingen, maar op dit besluit wordt in 2000 teruggekomen. De redactie

¹ De redactie van de eerste aflevering vermeldt in het colofon de namen van de eerste redacteurs: Bekkers, Van den Ingh, mw Seinstra, mw Van Vijfeijken, Vriesendorp en ondergetekende.

² Aldus mijn conclusie bij de introductie van het tijdschrift, opgenomen in het Wolters Kluwer Rechtwetenschappen 'relatiemagazine' Response 1995, nr. 1, p. 10 e.v.

³ Met ingang van januari 1998 volgde prof. Vriesendorp mij als hoofdredacteur op. Zie TvI 1998/1, p. 1. De afzonderlijke aanduiding van de functie 'hoofdredacteur' komt sedert het eerste nummer van 2001 niet meer voor.

wil met een aanpassing van de frequentie de kwaliteit van de artikelen beter waarborgen en wijst op de mogelijkheid dat actualiteiten kunnen worden opgenomen in de Insolad Nieuwsbrief, die vanaf het ontstaan van TvI met het tijdschrift wordt meegezonden.⁴ Toch lijkt de omvang van het per jaar via TvI gebodene niet te verminderen. Het verschijnsel ‘special’ of ‘themanummer’ wordt opgepoetst⁵ met de special ‘Toekomstig insolventierecht’ (Jaargang 6, nr. 1), het ‘Fokkernummer’ (Juni 2000) en de Special ‘De Insolventieverordening’ (Mei 2002). Vanaf 2002 worden in een groen gekleurde TvI-jas ook de bijdragen aan de jaarcongressen van INSOLAD aan de abonnees gezonden: ‘Faillissement en rechten van intellectuele eigendom’ (November 2002) en ‘Curator en kapitaalbescherming’ (November 2003). Voor deze Specials en voor de jaarcongressen worden auteurs gericht aangezocht. In het algemeen is daardoor naar ik meen de inhoud en de samenhang van artikelen beter gewaarborgd.

2. ‘Reflexion auf Eigenes Tun’

Terug naar de vraag van de redactie over een overzicht en een bespiegeling. Waarom niet mijn oor te luisteren gelegd bij anderen? Wat vindt de lezer, die nadenkt over de informatie die in TvI is opgenomen of deze toepast (of juist niet) in de praktijk. Omdat ik een enquête, voor zover reeds nuttig, niet kon organiseren, heb ik diegenen benaderd, die door de jaren heen een centrale rol bij het tijdschrift hebben vervuld, te weten de (voormalige) redactiesecretarissen. Tot mijn genoegen waren de zij hiertoe bereid.⁶ Het zijn: mr A. Grimme⁷, mr P.M. Veder⁸, mr S.H. van Dijk⁹ en mevrouw mr. N.H.M. van den Heuvel.¹⁰ Op deze wijze bieden wij een verjaardagscadeau aan de redactie aan, dat uit drie onderdelen bestaat. Ten eerste enkele bespiegelingen over de aard van het blad en de wijze van samenwerken binnen de redactie en met de uitgever. Ten tweede enkele kanttekeningen bij de inhoud van TvI. Sedert haar oprichting kent TvI de rubrieken Forum, Artikelen over thema’s of nieuwe wetgeving, Rechtspraak, Literatuur, Praktijkvragen en –ervaringen, Internationaal nieuws, en Actualiteiten. De vraag rijst in hoeverre TvI met deze rubrieken haar in 1995 beoogde doelstelling heeft gerealiseerd. Waar kan het

⁴ Zie het redactionele voorwoord in TvI 2000/1, p. 1. De redactie is verheugd te kunnen meedelen dat met Kluwer wordt gesproken over een ‘website insolventierecht’. Ik kom hierop terug.

⁵ In TvI 1996/5 verschijnt het eerste themanummer: ‘Honderd jaar Faillissementswet’. Daarnaast wordt soms als een afzonderlijke bijlage een (ontwerp-)wettekst meegezonden, zie TVI 1999/3 – Bijlage WSNP, en TvI 2000/1 – Bijlage ‘Concept 13 augustus 1999’ van het Voorontwerp van het voorstel van wet ‘bevordering effectiviteit’.

⁶ De eerste redactiesecretaris (1995; de eerste twee afleveringen), mr. R.C. van Dongen, heb ik niet kunnen achterhalen. De huidige redactiesecretaris, mr G. van Dijk, die sedert 1 september 2003 deze rol vervult, heb ik niet geraadpleegd.

⁷ Redactiesecretaris van aflevering 1995/3 tot en met 1996/5. Hij vertrok toen voor werkzaamheden naar het buitenland. Mr Grimme is advocaat en sedert 2003 partner bij De Brauw Blackstone Westbroek, Amsterdam.

⁸ Van aflevering 1996/5 tot en met 1999/1. Mr Veder is thans advocaat bij De Brauw in Den Haag en lid van de redactiecommissie van TvI. Hij heeft onlangs het manuscript van zijn dissertatie afgerond.

⁹ Tot en met aflevering 2000/6. Mr van Dijk is advocaat bij Pels Rijcken & Drooglever Fortuijn, Den Haag.

¹⁰ Redactiesecretaris tot en met aflevering 2003/4. Mr van der Horst is onderzoeker bij Center for Company Law Universiteit van Tilburg. Zij hoopt op 2 juli 2004 te promoveren en begint 1 augustus 2004 als advocaat bij Nauta Dutilh, Rotterdam.

tijdschrift verbeteren? Wat kan zij beter aan andere media overlaten? Tenslotte, het meest belangrijke, de toekomst. Waarop dient TvI zich in de toekomst te concentreren?

Ik heb een aantal vragen en stellingen aan de vier oud-collega's voorgelegd.¹¹ Ik geef deze hierna cursief weer. Van de reacties geef ik hieronder de strekking weer, zoveel mogelijk in een vorm die de individuele zegsman of -vrouw ongeïdentificeerd laat. Aan deze antwoorden van de redactie-secretarissen (afkorting voor redactie-secretaris: r-s) voeg ik soms een eigen gedachte toe, die ik mede doe steunen op de afleveringen die vanaf januari 2002 zijn verschenen.

3. De aard van TvI

Gelijk maar met de deur in huis vallen. Stelling: *TvI is onvoldoende wetenschappelijk c.q. onvoldoende gericht op grondslagen, zoals bijvoorbeeld een analyse van beginselen die aan faillissement etc ten grondslag liggen (pari passu, fixatiebeginsel), een diepgaande beschouwing over de wederkerige invloed van schuldsanering/faillissement en huwelijksvermogensrecht dan wel de wederzijdse beïnvloeding van faillissement etc. en straf(vorderings)recht.*

Hier lopen de meningen van de respondenten (de ex-redactiesecretarissen) uiteen. De ene r-s meent dat TvI niet een structureel gebrek aan diepgang kan worden verweten. De vaak praktische inslag maakt het blad juist aantrekkelijk voor praktijk (en voor de wetenschap). Het is verder ook moeilijk om in een qua omvang beperkte bijdrage in een tijdschrift echt zinvol en diepgravend dergelijke algemene beginselen uit te werken. Een andere r-s meent dat TvI vooral veel bijdragen bevat die zijn ingegeven door de waan van de dag, met beschouwingen over of oplossingen voor praktijkproblemen. Het voorlichten van de praktijk is inderdaad een belangrijke functie van TvI, maar deze r-s houdt het voor wenselijk meer bijdragen te publiceren over '... waar we heen moeten met het goederen- en insolventierecht in brede zin. Dit betekent prikkelende artikelen met een duidelijke stellingname. Dit impliceert meer aandacht voor de grondslagen van het geldende recht en voor de wederzijdse beïnvloeding van verschillende rechtsgebieden. Het is echter moeilijk hiervoor auteurs te vinden.' Zelf meen ik dat deze samenvoeging van wetenschap en praktijk in één blad aansluit bij het oorspronkelijke doel (een mix van beschouwing en nieuws). Forensische accountancy ten behoeve van faillissementsonderzoek¹², de gevolgen van het herziene regime fiscale eenheid voor de insolventiepraktijk¹³ of de insolvency case 'Ceteco and Avianca'¹⁴ zijn bijdragen die de praktische invalshoek centraal stellen en bijdragen aan een bredere kijk op zaken. Nader doordenken over de verpanding van toekomstige vorderingen¹⁵ of

¹¹ De redactie van Nederlands Tijdschrift voor Burgerlijk Recht (NTBR) overlegt jaarlijks met de medewerkers van het blad. Bij de laatste jaarvergadering is gediscussieerd met prof. C.J.J.M. Stolker (RU Leiden) naar aanleiding van zijn opvattingen over de wetenschappelijke status van rechtsgeleerdheid, gepubliceerd als 'Ja, geléerd zijn jullie wel!/Over de status van de rechtswetenschap, NJB 2003, p. 766 e.v. (mede gepubliceerd in NRC Handelsblad 12 april 2003). Enkele vragen/stellingen zijn door deze discussie gestimuleerd. Zie voorts Franken, RM Themis 2004, p. 1 e.v. en Hondius NTBR 2004/5, p. 226.

¹² TvI 2002/1 en TvI 2002/2.

¹³ TvI 2002/6

¹⁴ TvI 2003/3

¹⁵ TvI 2003/1

de aanpak van ‘consolidatie’ bij vennootschappen binnen een groep¹⁶ kiezen een andere benadering. Ik stel wel vast dat het blad bij de lezers lééft, want mijns inziens staat TvI in de Top 3 van de juridische tijdschriften waarin (soms hartig) met auteurs wordt gediscussieerd.

4. De redactie-secretaris als mens

Bij een heugelijk feit als een verjaardag mag deze vraag ook wel. Vraag: *Welk artikel heeft jullie persoonlijk – in verband met de werkring die je destijds had – het meest geraakt c.q. heeft het meest aan de ontwikkeling van eigen opvattingen bijgedragen?*

Sommige r-s'en hebben exemplaren van vóór 2001 nog eens doorgebladerd, waarbij het is opgevallen dat sommige artikelen nu gedateerd aandoen. Artikelen uit de beginperiode die in de categorie vallen, waarop de vraag doelt, zijn onder meer: ‘De R-C als trendvolger’ (Vriesendorp), ‘De afkoelingsperiode in de praktijk’ (Van der Aa), de artikelen in het bijzondere nummer over de Insolventieverordening uit 2002 en de discussie tussen Boot en anderen over een onderwerp dat het juridisch-technische ‘handwerk’ ontsteeg. Fraaie beschouwingen van de laatste twee jaar vind ik bijvoorbeeld die over securitization (Rongen), over de Collateral Richtlijn (Keijser), de comeback van de surseance (Harmsen) en het al dan niet gedateerd zijn van het begrip ‘de gezamenlijke schuldeisers’ (Luttikhuis). De eerste twee zijn overigens onderwerpen die tien jaar geleden óf nog niet binnen mijn persoonlijke interessesfeer lagen dan wel nog geen item vormden. Zo blijkt ook een tijdschrift als TvI een getrouwe spiegel van tijden die telkens weer wijzigen voor lezers wier aandachtsgebied zich ook telkens weer verlegt. Voor de meeste r-s'en zijn het overigens ook de discussies in de redactie bij en naar aanleiding van de beoordeling van binnengekomen kopij, die de eigen opvatting heeft gevormd. Vandaar ook de volgende vraag.

5. De redactie

Redactie-secretarissen zijn vaak jonge juristen die met een redactie op (nagenoeg) senior niveau te maken krijgen. Met uitzondering van het gewone ondersteunende werk worden er ook indrukken opgedaan. Dat leidde tot de vraag: *Van welke houding/opvatting van welke redacteur (desgewenst mag de naam van de redacteur ongenoemd blijven) hebben jullie het meest opgestoken.*

De algemene opvatting is dat vooral de discussie binnen en de meningsvorming van de redactie het meest leerzaam was. Één r-s schrijft: ‘Ik heb als jonge jurist geleerd van de meeste redacteuren. Elke redactievergadering was weer feest. Ik was altijd het meest benieuwd naar de mening van de redacteuren over de ingezonden artikelen. Sommige artikelen werden tijdens de vergadering zonder censuur neergesabeld. Ik kan mij ook herinneren dat een bepaalde auteur tot drie keer toe zijn stuk overnieuw moest schrijven. Dat leverde geen leuke telefoongesprekken op. Gelukkig werd het commentaar, als het substantieel was, vaak rechtstreeks door een redacteur met de schrijver besproken.’ Karaktertrekken van met name genoemde redacteuren worden – soms onverbloemd – in de antwoorden uitgemeten, waarbij wordt benadrukt dat de redacteuren

¹⁶ TvI 2004/2

zo verschillend van aard zijn: de één heeft een soms strenge, eigenzinnige en directe visie, de andere wordt gekarakteriseerd als een echte advocaat, een derde geprezen om de zorgvuldige afwegingen, weer een ander als stimulerend en inspirerend. Niet alleen de inhoudelijke discussies zijn een genoegen, ook van het ‘theekransje’ is het een plezier om deelgenoot te zijn (‘Je hoort nog eens wat...’).

6. Samenwerking met Kluwer en INSOLAD

In het algemeen verloopt de samenwerking met uitgever Kluwer goed. Er zijn goede en plezierige werkcontacten, in het bijzonder met de bureauredactie en werkzaamheden onderling goed afgestemd. Het algemene gevoel van de r-s’en is echter wel dat veel werk dat in hun perceptie bij Kluwer thuishoorde te vaak door de redactie(secretaris) moest worden gedaan, in het bijzonder het nauwkeurig controleren van de drukproeven op lay-out, typefouten, overeenstemming tussen titel van artikel en de op de kaft overgenomen/afgedrukte titel, e.d. Vrij vaak kwam het voor dat de verwerking van de aangeleverde kopij wederom fouten opleverde. De uitgever werd hiervoor telkens door de redactie op het matje geroepen door de redactie van TvI, maar erg effectief schijnen aangereikte oplossingen niet zijn, hetgeen mede te wijten kan zijn de hoge omloopsnelheid van Kluwers’ adjunct-uitgevers. Één van de r-s’en is zo begaan met het lot van TvI dat betrokkene graag van alle gedoe af wil door werk van de ‘tussenschakel’ (de bureauredactie) zelf te doen door middel van het ter beschikking krijgen van de benodigde software opdat het tijdschrift ‘cameraready’ bij de drukker wordt aangeleverd, hetgeen ook de tijd tussen aanleveren (definitieve) kopij en verschijnen van het tijdschrift zou bekorten. Op basis van de mij beschikbare informatie zijn in tien jaren evenzovele uitgevers de revue gepasseerd. Een samenwerking die continue zorg behoeft, dunkt me.

Over de samenwerking met INSOLAD niets dan lof, waarschijnlijk mede omdat de Nieuwsbrief haar eigen redactie voert en kopij rechtstreeks bij de uitgever inlevert. Het lijkt mij goed om dat nog eens onder de aandacht te brengen.¹⁷

7. Forum

Vervolgens enige vragen en stellingen over enkele vaste rubrieken in TvI. De rubriek ‘Forum’ heeft een opiniërende functie en is ingesteld met de gedachte: sta op de zeepkist!

Vraag: Welke forumbijdrage heeft in jullie redactieperiode naar jullie indruk een opinie opgeleverd, die werkelijk aan een wijziging van rechtspraak/wetgeving of van praktijkopvattingen en -inzichten heeft bijgedragen?

De ‘opiniërende’ betekenis van een forum-bijdragen worden door de redactiesecretarissen terughoudend beoordeeld. Een r-s noemt de discussie tussen de econoom Boot en enkele redacteuren en andere auteurs over het doel dat met de herziening van de faillissementswet moet

¹⁷ Teneinde de indruk weg te nemen dat de redactie van TvI óók de (mede)verantwoordelijkheid draagt voor de Nieuwsbrief bepleit één r-s dat de Nieuwsbrief niet ingehecht zou moeten worden meegezonden. Ook acht deze r-s het storend dat een in TvI opgenomen bijdrage wordt onderbroken door de Nieuwsbrief.

worden beoogd. Uit de laatste jaargangen denk ik zelf aan de opinie van A. van Hees¹⁸ over declaratieperikelen en het daarmee in gang gezette debat, de ergernissen van Seinstra¹⁹ over de (niet) afschaffing van het bodem(voor)recht en van Boddaert²⁰ over de nodeloze gecompliceerdheid van art. 137a – 137g Fw, als ook aan de discussie gevolgd op de forumbijdrage van Kortmann²¹ over ‘bad bankruptcy governance’.

Stelling: *TvI dient structureel debat te bevorderen, bijvoorbeeld door een stelling aan twee auteurs voor te leggen die daarop met 1 A4 een ‘pro’ en een ‘contra’ opvatting kunnen geven.*

Alle r-s'en zien de aantrekkelijkheid van een ‘debat’-rubriek, waarbij de omvang van 1 A4 misschien wel iets beperkt te beperkt is, en waarbij het (afhankelijk van de inhoud van de stelling) overweging verdient een vertegenwoordiger van een relevante stroming of geleding (‘banken’, ‘rechterlijke macht’, ‘pers’) uit te nodigen. Het lijkt me een interessante optie.

8. Jurisprudentie en literatuur

Stelling: *De rubriek rechtspraak draagt weinig bij aan de doelstelling van TvI.*

Het algemene gevoel is dat naast tijdschriften met een hogere verschijningsfrequentie de rubriek rechtspraak weinig toegevoegde waarde heeft als het gaat om enkele signalering. De bespreking van jurisprudentie wordt van groot belang geacht voor een tijdschrift dat zich ten doel stelt de belangrijkste ontwikkelingen op het vakgebied bijeen te brengen en te analyseren, alsook om meer aandacht te besteden aan de onderlinge samenhang. Het schijnt verder vaker voor te komen dat (minder ervaren) auteurs graag bereid zijn een bijdrage te leveren die bescheiden in omvang is. Het wordt betreurd dat Kronieken over rechtspraak (in 1999 over pandrecht en over de actio pauliana) een stille dood zijn gestorven. Het besef dat het lastig is auteurs voor deze werkzaamheden te vinden wordt door ieder onderkend.

Stelling: *TvI dient structureel alle uitkomsten van promotie-onderzoek te melden, waaronder tevens een verslag van de promotie.* Instemming is er met de noodzaak van een (spoedige) bespreking van een proefschrift. Een verslag van de promotie is onnodig, zonodig zou de recensent saillante punten uit de verdediging in zijn/haar bespreking kunnen verwerken.

Literatuuroverzichten verschijnen sedert 1995 en worden sinds 1997 door Van Koppen geschreven. Naar haar aard een beetje saai, maar goed verzorgd, vanuit het vooronder. De rubriek verdient waardering.

8. Internationale ontwikkelingen

De volgende is een uitvoerige. Stelling: *Internationaal/europees insolventierechtelijke nieuws in TvI steunt te veel op toevallig bekend geworden wetgeving/rechtspraak. TvI moet zich structureel richten op internationale ontwikkelingen, bijvoorbeeld door auteurs te ‘dwingen’ buitenlandse*

¹⁸ TvI 2002/5

¹⁹ TvI 2003/1

²⁰ TvI 2003/2

²¹ TvI 2003/6

tijdschriften te raadplegen en zo mogelijk de inhoud daarvan in hun bijdragen te verwerken. Of: TvI moet juist geen ‘internationale’ pretentie hebben en ontwikkelingen (met uitzondering van de toepassing van de EU Insolventieverordening) aan andere bladen overlaten.

De antwoorden van de r-s'en wijzen alle in dezelfde richting in de zin dat geen enkel juridisch tijdschrift zich kan permitteren zich te beperken tot de nationale ontwikkelingen. TvI zou zich primair moeten richten op ontwikkelingen die direct voor Nederland van belang zijn, in het bijzonder de toepassing van de EU Insolventieverordening of, zou ik menen, de wijze waarop in het Duitse internationale insolventierecht (in maart 2003 in werking getreden) de relaties met niet-EU landen wordt geregeld.

Voorts wordt het nuttig geacht om vaker auteurs te verzoeken bepaalde onderwerpen rechtsvergelijkend te benaderen, in het bijzonder bij beschouwingen over wenselijk insolventierecht. De keerzijde wordt uitdrukkelijk onderkend: de afschrikwekkende werking die een dergelijke opdracht zou kunnen hebben op een grotere groep van potentiële auteurs.

9. De ‘Special’

Welke ‘Special’ c.q. welk ‘Themanummer’ heeft naar jullie opvatting het meest aan het kennisdomein van het insolventierecht bijgedragen?

De redactie-secretarissen menen dat ‘Honderd jaar Faillissementswet’ (1996) en ‘De Insolventieverordening’ (2002) er het meest uitsprongen, waarbij de laatste een belangrijker gewicht wordt toegekend dan aan de eerste. De gedachte achter themanummers – het vanuit diverse invalshoeken belichten van een bepaald onderwerp – wordt in het algemeen van harte toegejuicht. Een ‘special’ draagt vrijwel altijd bij aan de verdere ontwikkeling van (gedachten over) een bepaald rechtsgebied. Een r-s meent dat ernaar zou moeten c.q. kunnen worden gestreefd om in de ‘themanummers’ van de zijde van de redactie meer te pogen naar het leggen van dwarsverbanden tussen de diverse artikelen in een themanummer.

Ik schroom niet om bij deze ontwikkeling twee kanttekeningen te plaatsen. De eerste is dat bij een keuze van auteurs al snel de neiging kan bestaan terug te vallen op degenen die al vaker over deze specifieke thema's hebben geschreven, waardoor ontluikend, jong talent uit praktijk en wetenschap minder aan bod komt. Een andere kanttekening is de voortgaande ontwikkeling van specialisatie. Al in het eerste jaar van TvI's bestaan is daarover binnen de redactie gesproken. Na de eerste vergadering van de redactie met de medewerkers van TvI (volgens mijn aantekeningen: november 1995) werd – als startschot voor een goede gewoonte – geborreld en gedineerd. Bij de korte speech probeerde ik het belang van het blad óók voor de jurist die per jaar maar enkele keren met ‘insolventie’ te maken krijgt tot uitdrukking te brengen met de volgende limerick (met de titel ‘Beoordelingsmaatstaf redactie TvI’):

De Insolventiespecialist uit Stadskanaal

Zoekt in TvI zijn know-how-materiaal

Maar bij de beoordeling van de kopij

Haalt de redactie álle belangen erbij

En de waarschuwing: denk ook aan de advocaat uit Oldenzaal.

10. De Jaarregisters

TvI kent sedert haar allereerste levensjaar uitvoerige jaarregisters. Handig? Nuttig? Noodzakelijk? Vandaar de stelling: *'De jaarregisters moeten worden afgeschaft'*.

De antwoorden leiden tot twee kampen: (1) Geheel mee eens. Samenstelling van de jaarregisters en het beoordelen van de drukproef kost veel tijd. De indruk bestaat dat de registers nauwelijks worden geraadpleegd. Er zijn inmiddels zoveel andere methoden beschikbaar die vele malen efficiënter zijn. Het tweede kamp (2) pleit voor behoud, omdat zonder registers de toegankelijkheid van het tijdschrift ernstig afbreuk wordt gedaan. Als suggesties worden gedaan (a) het uitbreiden van de jaarregisters met een overzicht van alle in Nederland op het terrein van het insolventierecht verschenen jurisprudentie en artikelen (in plaats van de literatuurkroniek) dan wel (b) de introductie van een online versie van TvI, waarbij uiteraard een goed zoekstelsel behoort.²²

11. Bedrijfseconomie en Fiscaal recht

Omdat veel insolventievraagstukken een fiscale kant hebben leek de volgende stelling aangewezen. Stelling: *TvI dient structureel een co-auteurschap tussen een civilist en een fiscalist te bevorderen.*

Onderkend wordt dat de aandacht voor fiscale aspecten een 'zorgenkindje' is geweest binnen de redactie. Daar waar dat nodig en vanuit de praktijk ook wenselijk is, dient de redactie zoveel mogelijk een dergelijk co-auteurschap te bevorderen, uiteraard in het bijzonder voor de oplossing voor praktijkproblemen die een belangrijke fiscale component bevatten. Ik heb de indruk dat fiscale auteurs de laatste jaren beter hun weg naar TvI weten te vinden.

Ook is er instemming met de stelling: *TvI dient structureel meer aandacht te geven aan financieel getinte onderwerpen aangaande reorganisatie.* Reorganisatie, in welke vorm dan ook, krijgt internationaal steeds meer aandacht. TvI kan daarin niet achter blijven en zou juist 'sturend' kunnen optreden door prikkelende artikelen te ontlokken aan auteurs teneinde echte discussie te bevorderen. Het ventileren van 'wilde ideeën' is nuttig (en vaak ook leuk om te lezen). Anderzijds wordt aangegeven dat het niet altijd eenvoudig is om de verbinding tussen juridische en financiële argumenten etc. te leggen.

12. Redactiestatuut

Van een redacteur wordt verwacht dat z/hij onafhankelijk, ongebonden en kritisch kopij beoordeelt. Bij veel niet-juridische wetenschappelijk bladen is een redactiestatuut aanwezig. Mijns inziens werkt de TvI redactie niet op basis van zo'n statuut. Vandaar de stelling: *Er dient een redactiestatuut te komen. Tenminste 2 leden dienen een aangeboden artikel grondig te beoordelen. Binnen de redactie moet doorstroming worden bevorderd. Een redacteur kan slechts maximaal 2 x 3 jaar redacteur zijn.*

²² Andere spontaan geuite kritiek op andere vormkenmerken (layout, kleur, bewaardozen e.d.) laat ik hier buiten beschouwing.

De stelling wordt in het algemeen negatief beantwoord. Ingestemd wordt met de gedachte dat (ten minste) twee leden van de redactie een aangeboden artikel grondig dienen te bestuderen en dat de doorstroming moet worden bevorderd, maar een goede reden om het lidmaatschap van de redactie in tijd te beperken wordt niet onderkend ('Als het tijd is voor nieuw bloed, is dat de afgelopen jaren steeds op een natuurlijke wijze aangevoerd'). Gewaardeerd wordt dat nieuwe redacteurs weer een andere zienswijze kunnen toevoegen ten aanzien van de accenten van TvI ('wetenschap' of 'praktijk'), nieuwe auteurs zullen kunnen benaderen en 'de nek uitsteken waar het gewaagde onderwerpen of bijdragen betreft'.

De stelling: *TvI dient de redactiesecretaris de rol van mede-redacteur te geven*, wordt door geen der r-s'en bevestigend beantwoord. De functie als 'directeur uitvoering' wordt onderschreven en geapprecieerd wordt het feit dat de redactiesecretaris, hoewel geen redacteur, toch aan de inhoudelijke discussies kan deelnemen.

13. Internet

Stelling: *TvI dient structureel via internet beschikbare bronnen te signaleren*. Een meerderheid is vóór, want alleen via internet kan TvI (met een verschijningsfrequentie van 6x per jaar) echt serieus inhoud geven aan de signaleringsfunctie die het tijdschrift voorstaat. Het betekent een wijziging van de operationele steun voor het tijdschrift want – zoals terecht wordt aangegeven – een gerijpte r-s ziet aankomen dat de taak van een redactie-secretaris wordt uitgebreid en daarbij komt: wat zoeken?, óók buitenlandse bronnen? Het gaat te ver om hier andere, ook financiële implicaties op te werpen.

Stelling: *TvI in hardcopy, verschijnend per 2 maanden, is ernstig verouderd. De inhoud dient geheel op internet te worden geplaatst. Abonnees krijgen elke week een email met aanduidingen van de meest recente artikelen etc.*

Het antwoord hier is vierwerf: neen. Ook de jongere generatie hecht aan papier en fysiek doorbladeren ('Hard copy leest nog altijd makkelijker dan beeldscherm of slecht uitgeprinte stukken in een onvriendelijke lay-out'). Wel wordt positief gereageerd op toegankelijkheid via Internet naast de bestaande beschikbaarheid op papier.

Voor de lezer zal het duidelijk zijn dat het niet eenvoudig is een praktisch wetenschappelijk blad van de eerste klasse samen te stellen. Zowel voor wetenschap, insolventiepraktijk, rechterlijk werk en voor het ministerie van Justitie (en EZ) is TvI verplichte literatuur. Het hiervoor gepresenteerde cadeau wil niet meer dan de redactie (en de uitgever) enig materiaal aanreiken ter overweging van aanpassingen of bijstellingen, die het blad nog beter aan haar doel doen beantwoorden. Soms zijn het gedachten die interessante alternatieven bevatten, soms zijn het schoten voor de boeg, maar dat heb je nu eenmaal met een zelfgemaakt, niet-standaard cadeau.

Met afwisselende bijdragen en discussies vormt TvI de pols van de tijd. Soms diepgaand, soms pragmatisch, maar in ieder geval mijn lievelingstijdschrift, waarvan het verschijnen ongeveer parallel loopt met het begin van de voorbereiding van de verschijning van mijn serie Insolventierecht. Het ligt, na ontvangst, altijd bovenop mijn leesstapel.

Met alle vertouwen zie ik de toekomstige inhoud en vorm van TvI tegemoet. TvI: *Telkens Verkennend en Informatief*.

Ad multos annos, TvI!

B. Wessels

Hoogleraar Burgerlijk recht en handelsrecht VU Amsterdam

'Commerzbank' Visiting professor 'International Insolvency Law'

Institute for Law and Finance, Johann Wolfgang Goethe Universiteit, Frankfurt